Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

Aya 163 – 166: Tumekuletea Wahyi

Maana

Hakika sisi tumekuletea wahyi kama tulivyompelekea wahyi Nuh na manabii baada yake. Na tukampelekea wahyi Ibrahim na Ismail na Is-haq naYaaqub na wajukuu na Isa na Ayyub na Yunus na Harun na Suleiman na Daud tukampa Zabur.
Makusudio ya wajukuu hapa ni wajukuu 12 katika watoto kumi na wawili wa Yaqub bin Is-haq bin Ibrahim. Makusudio ya wahyi kwa wajukuu ni mitume katika wao, sio wahyi kwa wao wote.

Aya hii na inayofuatia inaambatana na Aya zilizotangulia: Njia ya kuambatana kwake ni kuwa Mwenyezi Mungu (swt) katika Aya zilizotangulia ameelezea watu wa Kitabu kwamba wao wanaamini fikra ya utume na wanakubali kwamba Mwenyezi Mungu ana mitume, lakini wao hawawakubali wote, bali wanaamini baadhi na kukanusha baadhi. Muhammad ni miongoni mwa wale wanaowakanusha. Pia amebainisha huko Mwenyezi Mungu kwamba mwenye kukanusha utume wa mmoja katika mitume yake basi ni kama aliyemkufuru Mwenyezi Mungu na kwamba imani sahihi ni kumwamini Mwenyezi Mungu, siku ya mwisho, Malaika wake, vitabu vyake vyote na mitume wake wote.

Kisha akathibitisha Mwenyezi Mungu (swt) katika Aya tunayoifasiri na iliyo baada yake, kwamba mwenye kukubali misingi ya utume, akaamini utume wa mmoja wao, basi ni lazima aamini utume wa Muhammad (saw), kwa sababu Mwenyezi Mungu amempelekea wahyi kama alivyowapelekea wengineo katika mitume na akadhihirisha mikononi mwake miujiza, kama alivyoidhihirisha kwa mitume wengine. "Linalopatikana kwa maafikiano, haliwi ni sababu ya mafarikiano," na mwenye kufarikisha na kugawanya atakuwa amekifarikisha kitu na nafsi yake.

Na mitume tuliokusimulia kabla, na mitume ambao hatukukusimulia.

Baada ya Mwenyezi Mungu (swt) kutaja majina ya mitume, katika Aya iliyotangulia, alisema kumwambia Mtume wake mtukufu kuwa kuna mitume wengine wasiokuwa hawa tumekusimulia kabla ya kushuka Sura hii na wako wengine hatukukusimulia.

Imeelezwa katika *Al-manar* kwamba Aya iliyokusanya zaidi majina ya mitume ni ile isemayo: "Na tukampa Is-haq na Yaqub, wote tukawaongoa. Na Nuh tulimwongoa kabla na katika kizazi chake, Daud na Suleiman na Ayyub na Yusuf na Musa na Harun. Na hivi ndivyo tuwalipavyo wafanyao mema. Na Zakaria na Yahya na Isa na Ilyas, wote ni miongoni mwa watu wema. Na Ismail an Al-yasa na Yunus na Lut. Na wote tukawafadhihisha juu ya walimwengu" (6:84.86) wengine ni Hud, Saleh na Shuaib nao ni katika waarabu.

Mwenyezi Mungu (swt) amesema: **"Na mitume ambao hatukukuhadithia"** bila kuishiria idadi ya mitume ambao hakumtajia. Lakini watu wenye kuzidisha mambo wamekataa ila kutoa idadi, nao wakazidisha. Kuna mwenye kusema mia tatu na kumi na tatu (313).

Mwingine akasema ni, milioni moja laki nne na ishirini na nne elfu (1,424,000). Watatu akasema ni elfu nane (8,000), nusu yao wakiwa Waisrail. Na wanne naye akasema ni laki moja na ishirini na nne elfu (124,000). Kauli zote hizi na nyinginezo ni dhana za mbali. Ilivyo hasa ni kuwa Mwenyezi Mungu ndiye anayejua idadi yao na walivyo.

Je Mitume Wote Ni Wa Mashariki?

Kuna swali linalomtokea kila mtu nalo ni je mitume wote ni wa Mashariki na wala hakuna aliyetokea Magharibi? Ikiwa wote ni kutoka Mashariki, je yuko Mchina, Mjapani au Mhindi? Au kutoka Mashariki ya mbali? Kisha je, ikichukuliwa kuwa wote ni wa Mashariki, tutaliwekaji hilo pamoja na misingi ya aliyesema: Hakika Mwenyezi Mungu hawaachi watu bure bure; na kwamba hekima yake na rehema yake inahukumia kupelekea mitume kwa wote, "watakaobashiria na kuonya" (2:213) watakaowakumbusha na kuwaonyesha njia ili wasiwe na hoja yoyote kwa Mwenyezi Mungu. Na je, unakubalika msingi huu wa kuhusisha taifa kinyume na mataifa mingine na jinsi kinyume na jinsi nyingine?

Jibu: Hakika msingi huu usemao Mwenyezi Mungu hawaachi watu bure bure, na kwamba Mwenyezi Mungu hana budi kutoa hoja kabla ya hesabu na adhabu, ni msingi wa jumla usiokubali kuhusika na ardhi ya Mashariki au Magharibi, wala kwa jinsi nyeupe, ya njano au nyeusi.

Lakini hoja haifungamani tu na kupatikana Mtume kwa dhati yake katika kila mji na kila kizazi, bali msingi unakuwa kwa Mtume au kwa Kitabu kilichoteremshwa au kwa sharia ya Mwenyezi Mungu inayosimamiwa na manaibu wa mitume; hata pale Mwenyezi Mungu anapomfisha Mtume, bado hoja inakuwa imebaki kwa watu. Amirul-Mumin Ali (as) anasema katika hotuba ya kwanza, katika *Nahjul-balagha* "Mwenyezi Mungu (swt) hakumwacha kiumbe wake asiwe na Nabii mwenye kutumwa au Kitabu chenye kuteremshwa au hoja yenye kulazimiana au hoja iliyosimama."

Hoja yenye kulazimiana ni naibu wa Mtume na hoja yenye kusimama ni sharia iliyotoka kwa Mwenyezi Mungu. kila moja ya hizi nne, iwe peke yake au pamoja na mwenzake inasimama kuwa ni hoja ya Mwenyezi Mungu kwa watu.

Kwa hali hii basi ndio tunapata tafsir ya Aya isemayo: "Na hakika tulipeleka Mtume katika kila umma ya kwamba muabuduni Mwenyezi Mungu na mjiepushe na Taghut." (16:36)

Pia Aya isemayo: "Na hakuna uma wowote ila alipita humo muonyaji." (35:24) Vilevile tunapata tafsiri ya: "Basi itakuwaje tutakapowaletea kila umma shahidi na tukakuleta wewe kuwa shahidi juu ya hawa." (4:41)

Makusudio ya Mtume katika Aya ya kwanza, mwonyaji katika Aya ya pili na shahidi katika Aya ya tatu, ni moja kati ya hoja nne: Mtume mwenyewe, naibu wake, Kitabu kilichoteremshwa na Mwenyezi Mungu au sharia. Inajulikana kuwa matatu ya mwisho, yanaishia kwa Mtume hivyo ikafaa kutegemeza shahada kwa Mtume.

Hapa kuna swali linalojitokeza, nalo ni kuwa, kwa nini haikutajwa akili pamoja na hoja nyingine zilizotajwa pamoja na kuwa Mwenyezi Mungu anaitolea akili hoja kama amtoleavyo hoja Mtume?

Jibu: Akili ni hoja, hilo halina shaka, lakini hiyo ni hoja katika kujua kuweko Mwenyezi Mungu. Ama katika mengine, kama kujua Siku ya mwisho, halali ya Mwenyezi Mungu na haramu yake, hayo yanahitajia mwamshaji na mzinduzi atakayeongoza na kuweka njia sahihi ya kuyafikia. Kazi ya akili katika uwanja huu tulio nao ni kujua yale ayasemayo Mtume ya wajibu wa imani na dalili za uongofu wa heri ya dunia na akhera. Itakapofahamu akili ayasemayo Mtume, basi itakiri bila ya kusita.

Baada ya utangulizi huu ambao hauna budi katika kufahamu maudhui yetu, tunarudi kwenye swali, kuwa je, mitume wote ni wa Mashariki?

Tunajibu: Hapana! Ikiwa hatukupata habari ya mitume waliopelekwa kwa umma wa Magharibi na baadhi ya Mashariki, haina maana kuwa Mwenyezi Mungu hakupeleka Mtume yeyote huko.

Pia sio dharura kwa kupeleka hoja kwa watu wa Magharibi kuwa Mtume lazima awe katika wao, bali anaweza kuwa ni wa Mashariki, lakini ujumbe wake ukaenea Mashariki na Magharibi, na kufikisha ujumbe huo kupita makhalifa wake na manaibu, kama alivyoambiwa Mtume Muhammad (saw): "Na hatukutuma ila kwa watu wote, uwe mtoaji bishara na muonyaji, lakini watu wengi hawajui." (34:28). Na akamwambia tena: "Na hatukukutuma ila uwe rehma kwa walimwengu." (21:107).

Vitabu vya dini vya zamani vimeashiria kuwa risala ya Muhammad ni ya wote na kwamba ni rehema kwa viumbe vyote. Zaidi ya hayo, vimetaja jina la Abu Lahab kwa herufi na uadui wake kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu (saw) Abdul-haq *Vidyarthi*, amesema katika Kitabu *Muhammad in World Scriptures* (Muhammad katika vitabu vya dini za duniani): "Hakika jina la Mtume wa kiarabu limeandikwa kwa tamko lake la kiarabu, Ahmad, katika *Sama Veda* miongoni mwa vitabu vya Brahamanas[1]

kwenye sehemu ya sita na ya nane ya juzuu ya pili imeelezwa waziwazi kuwa Ahmad atapokea sharia kutoka kwa Mola wake nayo itakuwa ime- jazwa hekima. Na sifa za Al-Kaaba zimethibiti katika Kitabu *Atharva Veda*.

Na katika Kitabu *Zand Avesta*, ambacho ni mashuhuri kuwa ni Kitabu kitakatifu katika umajusi, imekuja habari ya Mtume akisifiwa kuwa yeye ni rehema kwa walimwengu, atakayelingania kwa Mwenyezi Mungu ambaye hakuwa yeyote mfano wake, na atapingwa na adui anayeitwa Abu Lahab2

Haiwezekani habari hizi zitokee kwa asiyekuwa muumba. Hizo ni wahyi tu kutoka kwa Mwenyezi Mungu kwenda kwa Mtume miongoni mwa mitume yake, hilo halina shaka. Kama si hivyo basi ni nani anayeweza kutoa habari ya utume wake kwamba baada ya maelfu mamia ya miaka atapatikana Mtume atakayeitwa Ahmad, atakayelingania kwenye ibada ya Mungu mmoja tu aliye pekee, na atakayepingwa na adui aitwaye Abu Lahab?

Kwa hivyo basi katika habari hii kuna dalili ya wazi na ya kweli juu ya mambo mawili:

Kwanza, ukweli wa Muhammad katika utume wake na kuenea risala yake. Pili, kwamba Mwenyezi Mungu alituma mitume hapo zamani ambao hatukuwasikia au visa vyao pia hatukuvisikia; kisha hatujui, pengine maji–

Baada ya yote hayo ni kwamba kutumwa Mtume Mashariki na Magharibi ni maudhui muhimu yanayotaka Kitabu mbali. Ama mnasaba huu, ambao ni tafsiri ya kauli yake Mwenyezi Mungu Mtukufu: "…na mitume ambao hatukukusimulia." Hauwezi kuchukua zaidi ya tuliyoyataja; na huenda tukapetuka mpaka.

Tunamwomba Mwenyezi Mungu kumpa, kwa maudhui haya ya kielimu yenye kunufaisha, elimu na uvumilimivu kila mwenye kufanya utafiti na uchunguzi.

Na Mwenyezi Mungu akanena na Musa maneno.

Mwenyezi Mungu amemtaja Musa peke yake katika jumla hii, kwa sababu yeye ndiye aliyemhusu kusema naye, kinyume na wengine, ingawaje mitume wote walipokea maneno yake Mwenyezi Mungu Mtukufu. Lakini mazungumzo hayo yalikuwa kwa namna aliyoitaja Mwenyezi Mungu:

{وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ}51

"Na haikuwa kwa mtu kwamba Mwenyezi Mungu aseme naye ila kwa wahyi au kwa nyuma ya pazia au humtuma mjumbe naye humpa wahyi ..." (***42:51***)

Kwa hiyo mazungumzo ya Musa na Mwenyezi Mungu yalikuwa ni nyuma ya pazia. Hakuna yeyote anayejua hali ya pazia hii na ilikuwaje. Mwenyezi Mungu amelinyamazia hilo na sisi tunalinmyamazia, kama alivyolinyamazia Yeye Mwenyewe.

Kwa hali yoyote iwayo, kuhusishwa Musa na kuzungumza na Mwenyezi Mungu hakupunguzi kitu kwa mitume wengine, wala hakufahamishi kuwa yeye ni bora na mkamilifu zaidi ya wengine, hapana! Kwani kumtuma roho mwaminifu kwa wa mwisho wa mitume ni daraja ya juu na ya ukamilifu zaidi.

(**Ni**) **Mitume wabashiri, waonyaji ili watu wasiwe na hoja juu ya Mwenyezi Mungu baada ya mitume.**

Desturi ya 'Hakuna adhabu bila ya ubainifu,' kama wanavyosema mafaki– hi au 'Hakuna adhabu bila ya kauli wazi,' kama wasemavyo watunga sheria, ni wazi kabisa, isiyohitaji dalili, bali hiyo yenyewe ni dalili. Kwa kuwa Mwenyezi Mungu (s.w.t) hakumwacha binadamu bure bure, bali alimwamrisha na akamkataza, na hapana budi kwake kumfikilizia amri na makatazo haya ili awe na hoja, hata kama atahalifu.

Na hoja zake hazifahamiki ila kwa wahyi; na kwa kuwa mitume ndio kiungo cha kati baina ya Mwenyezi Mungu na viumbe vyake katika kufikisha hukumu zake, na ahadi zake, ndipo Mwenyezi Mungu akawatuma mitume watoao habari njema na waonyaji. Ili kusiweko na nafasi ya kutoa udhuru na sababu. Mwenyezi Mungu anasema:

{فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَىٰ} 134

"Na lau kama tungeliwangaamiza kwa adhabu kabla yake wangesema: Ewe Mola wetu! Kwa nini usituletee mtume tukazifuata ishara zako kabla hatujadhalilika na kufedheheka.?" (***20: 134***)

Tumezunguzumzia kuhusu ubaya wa adhabu bila ya ubainifu katika kufasiri (2:159)

Lakini Mwenyezi Mungu anayashuhudia aliyokuteremshia. Ameyateremsha kwa elimu yake, na Malaika (pia) wanashuhudia; na Mwenyezi Mungu anatosha kuwa shahidi.

Ushahidi unakuwa kwa kauli na au kwa vitendo, kama ushahidi wa ulimwengu kwa kuwepo muumbaji na uweza wake, au ushahidi wa kutoa kwa kuwepo mtoaji na ukarimu wake na ushahidi wa ujasiri kwa ushujaa wa mjasiri na nguvu zake. Ushahidi wa vitendo ni dalili zaidi na una nguvu kuliko ushahidi wa kauli ambao unakuwa na shakashaka.

Miongoni mwa ushahidi wa vitendo ni ushahidi wa Mwenyezi Mungu kwa Muhammad (saw) alipompa dalili na miujiza ya ukweli.

Mwingine ni Qur'an Tukufu aliyoiteremsha kwa elimu yake. Maana ya 'kwa elimu yake' ni kwamba Qur'an inatokana na elimu ya Mwenyezi Mungu sio elimu ya viumbe ambayo inakuwa na makosa na mapendeleao.

Ama ushahidi wa Malaika, unafuatilia wa Mwenyezi Mungu ambao unatoshelezea ushahidi wote Ndipo Mwenyezi Mungu akasema: "**na Mwenyezi Mungu anatosha kuwa shahidi.**"

Baada ya hayo ni kwamba hakuna asiyependa kusadikiwa na watu katika anayoyasema, lakini mwenye akili huwa hajishughulishi na hilo kabisa hata akifanywa mwongo na kujibiwa maneno yake, maadamu ana yakini ya ukweli wake.

Hilo ndilo linalokusudiwa na Aya. Ni kama kwamba Mwenyezi Mungu (swt) anamwambia Mtume wake. “Usikushughulishe ukadhibishaji wa mwenye kukadhibisha utume wako na upinzani wa mwenye kupinga mwito wako, maadamu kwangu umkweli mwenye kusadikisha.”

Aya hii ina makusudio kama yanayokusudiwa na Aya isemayo: "Basi roho yako isitoke kwa kuwasikitikia. Hakika Mwenyezi Mungu anayajua wanayoyafanya." (35:8)

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا }167

Hakika wale waliokufuru na kuzuilia (watu) na njia ya Mwenyezi Mungu, wamekwishapotea upotevu ulio mbali.

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا }168

Hakika wale waliokufuru na kudhulumu, haitakuwa kwa Mwenyezi Mungu kuwasamehe wala kuwaongoza njia.

{إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا }169

Isipokuwa njia ya Jahannam, humo watadumu milele. Na hayo kwa Mwenyezi Mungu ni mepesi.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ ۚ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا }170{

Enyi watu! Amekwishawafikia Mtume kwa haki kutoka kwa Mola wenu, basi aminini (itakuwa) kheri kwenu. Na kama mtakataa, basi hakika ni vya Mwenyezi Mungu vyote vilivyomo mbinguni na ardhini, na Mwenyezi Mungu ni Mjuzi mwenye hekima.

1. Vitabu vya wahindi
2. Kitabu Muhammad in World Scriptures, kimechapishwa kwa lugha ya Kingereza na kunukuliwa na Aqqad katika Kitabu chake Abqdriyyatul-Islamiyya; na sisi tumenukuu kutoka kwa Aqqad na ya wenye hekima, tunayosikia au kuyasoma ni ya mitume na kwamba mafunzo yao yametoweka au yamefutika.

Source URL: https://www.al-islam.org/ar/node/26625#comment-0